

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/10/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8622201150
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8622201150.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu A. H., nar. XX.X.XXXX, bytom V. H. XX, XXX XX F., štátneho občana Q., právne zastúpeného JUDr. Danielom Tarbajom, advokátom, so sídlom Zámocká 525/28, 091 01 Stropkov proti žalovanému 365.bank, a.s., so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpenému SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, IČO: 36 853 186, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Svidník zo dňa 13.09.2022 č.k. 6Csp/47/2022 - 89, takto jednohlasne

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie vo výroku II. o trovách konania, a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým uznesením konanie zastavil a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Vo svojom odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 20.07.2022 domáhal určenia neprijateľných zmluvných podmienok a priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 22.08.2022, v ktorom uviedol, že v predmetnom konaní existuje prekážka pre ktorú súd nemôže konať a rozhodnúť, nakoľko medzi stranami prebieha na Okresnom súde Svidník pod sp.zn. 2Csp/47/2022 konanie o zaplatenie 13.864,88 eur s príslušenstvom. Súd zistil, že v spore vedenom na tamjšom súde pod sp.zn. 2Csp/47/2022 začalo konanie skôr, ako predmetné konanie za účasti tých istých strán sporu o plnenie, pričom konanie v spore 2Csp/47/2022 riadne pokračuje a doposiaľ právoplatne neskončilo. Z dôvodu prekážky skôr začatého konania (litispendencie), súd postupom podľa § 161 ods. 1, 2 CSP konanie zastavil. O nároku na náhradu trov konania rozhodol postupom podľa § 256 ods. 1 a § 257 zákona č. 160/2015 Z.z., Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd zisťoval zavinenie sporových strán na zastavení konania. Skonštatoval, že súd zavinenie skúma iba z procesného hľadiska, a keďže konanie bolo zastavené pre neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, a nie pre procesné zavinenie niektorej zo sporových strán, vyslovil, že žiadna zo sporových strán nemá právo na náhradu trov konania.

3. Proti tomuto uzneseniu, proti výroku II. o trovách konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý výrok uznesenia zmenil a priznal žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného konania voči žalobcovi v plnom rozsahu, a priznal žalovanému aj nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Uviedol, že prekážka litispendencie je negatívnou procesnou podmienkou, ktorá je neodstrániteľnou prekážkou v konaní. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že je nevyhnutné konanie pre prekážku litispendencie zastaviť, ale nesprávne rozhodol o trovách konania medzi stranami sporu. Žalobca, kvalifikovane zastúpený

advokátom je výlučne sám zodpovedný za to, že inicioval nové sporové konanie o tej istej veci (zmluve o úvere). Žalobca svojim konaním procesne zapríčinil nielen zbytočné iniciovanie sporu, ale aj jeho zastavenie. Žalobca procesne zavinil aj vznik trov konania pre žalovaného, čo potvrdzuje aj právna doktrína a rozhodovacia prax. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania v zmysle § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa a existenciu výnimočných okolností. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. To však neznamená, že tým vytvára priestor na nekontrolovanú voľnú úvahu súdu. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Pokiaľ ide o postoj strán v konaní, tu súd prihliada najmä na to, ako si strany plnili svoje procesné povinnosti, súd by mal napríklad prihliadať na to, či strana uviedla skutočnosti a dôkazy už pri prvom úkone, ktorý jej patril. Žalobca zastúpený advokátom svojim konaním procesne zapríčinil nielen zbytočné iniciovanie sporu, ale aj jeho zastavenie, a preto aplikácia ust. § 257 CSP nie je dôvodná, keďže nemožno identifikovať žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, alebo výnimočné okolnosti. Žalovaný je presvedčený, že podané odvolanie je dôvodné a výrok o trovách konania je založený na svojvoľných úvahách súdu. Z týchto dôvodov je jeho revízia v napadnutej časti nevyhnutná.

4. Žalobca k podanému odvolaniu navrhol uznesenie v napadnutom výroku o trovách konania ako vecne správne potvrdiť. Uviedol, že súd prvej inštancie pre procesný charakter prekážky litispendencie správne rozhodol o trovách konania podľa ust. § 257 CSP. Konštatovať nehospodárnosť a účelovosť možno skôr na strane žalovanej, ktorá svojim odvolaním zbytočne zaťažuje súd a strany v spore, najmä keď dosiahla, že v spore sa nekoná. Samotné uznesenie Okresného súdu Svidník č.k. 6Csp/47/2022 - 89 zo dňa 13.09.2022 nebráni žalobcovi opätovne sa domáhať na súde ochrany svojich práv. Malo by byť preto snahou žalovanej, ktorá má vedomosť o neprijateľných zmluvných podmienkach, aby aj cez podanú žalobu prejavila ochotu a sebareflexiu a snažila sa o nápravu protiprávneho stavu. Práve podaná žaloba má byť aj signálom pre žalovanú, ktorá už pozná postoj žalobcu z upomínacieho konania vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 37Up/961/2021, aby odstránila tento protiprávny stav, no napriek tomu tak doposiaľ neučinila žiadne kroky. Žalovaná sa rozhodla zneužiť legislatívu a napádať legitímnu určovaciu žalobu bez akéhokoľvek podnetu na mimosúdne rokovanie, ktoré by žalobca od žalovanej očakával.

5. Žalovaný v odvolacej replike uviedol, že ide o spotrebiteľský spor a zámerom zákonodarcu, zavedením inštitútu ochrany spotrebiteľa do právneho poriadku SR nebola ich ochrana pred vlastným nezodpovedným správaním. Aplikácia ust. § 257 CSP si vyžaduje existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu výnimočných okolností. Žalobca svojim konaním procesne zavinil vznik trov konania pre žalovaného, preto nie sú dané dôvody pre výnimočné ustanovenie, aplikáciu § 257 CSP. V ďalšom uviedol, že zotráva na dôvodnosti odvolania v celom rozsahu a na odvolacích dôvodoch podľa § 365 ods. 1 písm. d/ a h/ CSP.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné.

7. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania, teda nároku žalovaného na náhradu trov konania vzhľadom na výsledok sporu a postoj sporových strán k veci, nakoľko výrok I. uznesenia o zastavení konania pre prekážku litispendencie zostal odvolaním nenapadnutý, a preto nie je ani predmetom prieskumu odvolacím súdom.

8. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

9. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci v zmysle ust. § 255 CSP, ktorá je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil.

Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu. Ide o zásadu procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Pri zastavení konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, ktorá zo sporových strán z procesného hľadiska zastavenie konania zaviniła. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu k tomu, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosťou, pre ktorú bolo konanie zastavené.

10. Zavinenie môže existovať na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Na strane žalobcu existuje procesné zavinenie, napríklad ak podal žalobu vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu, alebo ak podal žalobu hoci existovala prekážka rei iudicatae alebo prekážka litispendencie, alebo ak bez dôvodu vzal žalobu späť, avšak aj vtedy, ak vzal žalobu späť pre dôvodné vznesenie námietky premlčania žalovaným a podobne (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mäsiarkinova, S., Bajánkova, J., Tomašovič, M., a kol. : Civilný sporový poriadok. Komentár C.CH. BECK, Praha 2016 s. 934).

11. Z uvedeného vyplýva, že vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu o veci, ktorá je doplnená zásadou zodpovednosti za zavinenie. Zásada zodpovednosti za zavinenie je vyjadrená v ust. § 256 CSP a znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán sporu, ktorá zaviniła, že tieto trovy konania vznikli.

12. Podanie žaloby na súde napriek existencii prekážky litispendencie predstavuje procesné zavinenie na zastavení konania. Pri zastavení sporového konania je po tom vyriešenie otázky náhrady trov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, ktorí z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zavinił. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, respektíve akého výsledku sa domáhala.

13. Existencia prekážky litispendencie v prejednávanej veci predstavuje procesné zavinenie na zastavení konania zo strany žalobcu. Žalobca teda svojim konaním procesne zavinił vznik trov konania pre žalovaného, a preto žalobca je v zmysle ust. § 256 ods. 1 CSP povinný nahradiť trovy konania žalovanému.

14. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené (§ 256 ods. 1 CSP), pričom ust. § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP), a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania, podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: 1. dôvody hodné osobitného zreteľa, 2. výnimočné okolnosti. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania, alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané normy. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania, ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu. Judikatúra považuje za nedostačujúcu aplikáciu ust. § 257 CSP, len všeobecný záver hodnotiaci dopad rozhodnutia o určitom druhu nároku (porovnaj R 34/1982, R 23/1989).

15. Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplýva, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s uvedenými skutočnosťami ako s dôvodmi hodnými osobitného zreteľa. Úlohou súdu je sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania postupom podľa § 257 CSP vysporiadať. Predpokladom použitia tohto ustanovenia je, aby išlo o prípady hodné osobitného zreteľa, posudzované tak na strane toho, komu má byť náhrada trov priznaná, ako aj na strane toho, ktorý by bol ináč povinný trovy konania nahradiť. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa sa prihliada tiež na osobné majetkové pomery, ako aj ďalšie pomery strán sporu, okolnosti podania návrhu na začatie konania a uplatňovania práva účastníka, postoj strán sporu v konaní, ako aj zohľadnenie dopadu rozhodnutia o trovách konania, ako na povinného tak aj na oprávneného účastníka z titulu práva na náhradu trov konania. Je potrebné vziať tiež na zreteľ to, či možno od žalovaného spravodlivo žiadať, aby si náklady vzniknuté v súvislosti s predmetným konaním hradil sám.

16. Súd prvej inštancie sa s aplikáciou výnimočného ust. § 257 CSP nevysporiadal, a preto je rozhodnutie o náhrade trov konania postupom podľa § 257 nepreskúmateľné. Keďže nedostatočne zdôvodnenie rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalobkyni, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd uznesenie v napadnutom rozsahu postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

17. Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci bude opätovne rozhodnúť o trovách konania s tým, že posúdi, či charakter veci alebo iné okolnosti (napr. majetkové pomery) odôvodňujúce aplikáciu ust. § 257 CSP. Súd prvej inštancie svoje závery odôvodní v súlade s ust. § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku tak, aby jeho rozhodnutie bolo presvedčivé.

18. Prvoinštančný súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).